

## ГАРЧИГ

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ .....	3
2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА .....	8
2024 онд 24.32 мян.тн хүдэр олборлон 12.14 мян.тн хайлуур жонш олборлон баяжуулахаар байна .....	10
3.1. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил:.....	11
3.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх ажил...	11
3.3. Хөрс, ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд .....	12
3.4. Нөхөн сэргээлт, тэр бум мод, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт .....	13
3.5. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ .....	15
3.6. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	15
3.7. Химийн бодис эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	17
3.9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт .....	19
ДҮГНЭЛТ .....	24

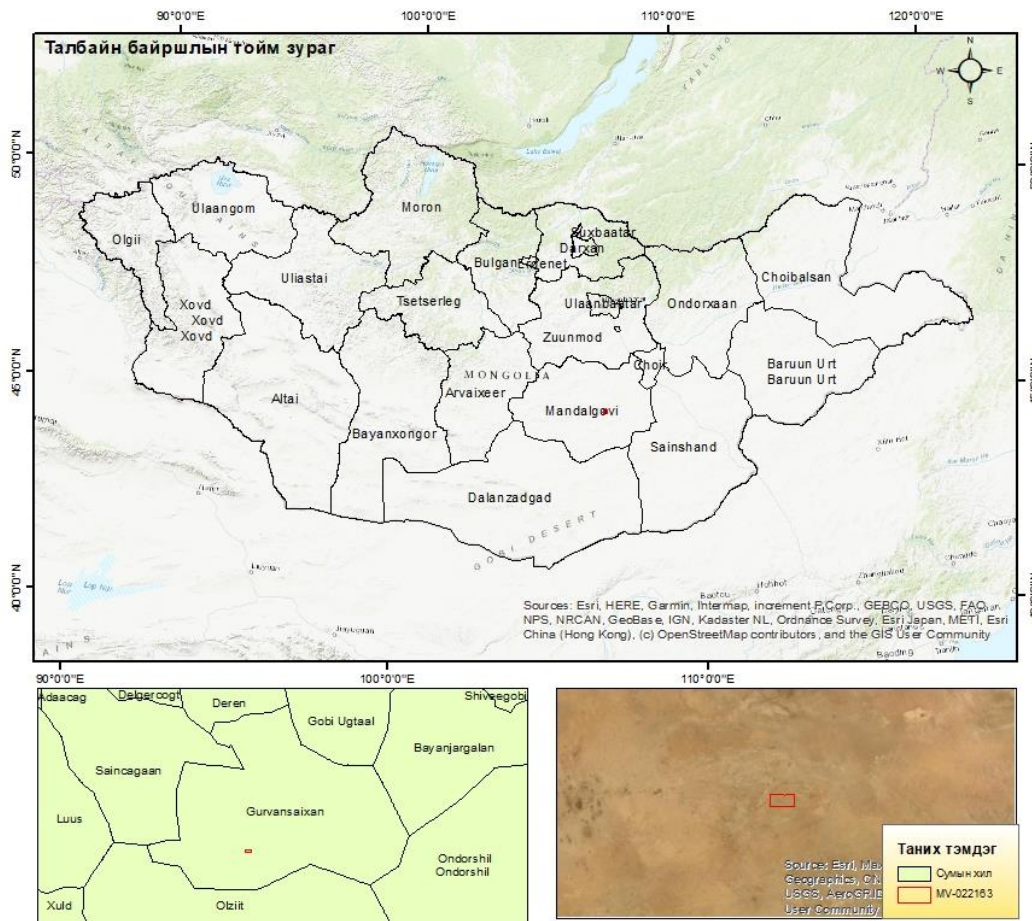
## 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

### Төслийн товч танилцуулга

Морьт уулын хайлуур жоншны орд нь засаг захиргааны хувьд Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос урд зүгт 350 км, Дундговь аймгийн төв Мандалговь хотоос зүүн урд зүгт 70 км, Гурвансайхан сумын төвөөс баруун урд зүгт 32 км зайтай. Талбай нь номенклатурын хувьд L-48-94 планшетэд байрладаг.

Хүснэгт 1. Талбайн солбицол

1	106° 56' 20.51"	45° 23' 1.58"
2	106° 56' 23.01"	45° 22' 59.46"
3	106° 56' 31.45"	45° 23' 1.57"
4	106° 57' 19"	45° 23' 1.57"
5	106° 57' 19"	45° 22' 18.5"
6	106° 55' 8.4"	45° 22' 18.5"
7	106° 55' 8.4"	45° 23' 1.58"



Зураг 1. Талбайн байршлын тойм зураг

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНСАЙХАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ MV-022163 ТООТ  
АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙ БҮХИЙ “МОРЬТ УУЛ”-ЫН ХАЙЛУУР  
ЖОНШНЫ ОРДЫН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ  
БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН





**Зураг 2. Уурхайн ерөнхий байдал**

“Морьт уул”-ын хайлуур жоншны ордын нөөцийн тооцоог хайгуулын 6-н шугамд өрөмдсөн 518 т.м бүхий 10 цооног, 1749 м<sup>3</sup> суваг нэвтрэлт, 169 ш төрөл бүрийн сорьцын лабораторийн шинжилгээний үр дүн, холбогдох судалгааны үр дүнгээр тооцсон болно. Морьт уулын хэсгийн хэмжээнд бодитой (В) зэрэглэлээр 52.05%-ийн СаF<sub>2</sub>-ийн агуулга бүхий 70.55 мян.тн хүдэрт 36.72 мян. тн флюоритын нөөц, боломжтой С зэргээр 51.18%-ийн СаF<sub>2</sub>-ийн агуулга бүхий 49.63 мян.тн хүдэрт 25.4 мян.тн флюоритын нөөцтэй. Нийт бодитой, боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 51.69%-ийн СаF<sub>2</sub>-ийн агуулга бүхий 120.18 мян.тн хүдэрт 62.12 мян.тн флюоритын нөөцтэй гэж тогтоосон.

Анх АМГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2016 оны 1-р сарын 7-ны өдрийн 21 тоот шийдвэрээр “Очир Ундраа” ХХК-д Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт орших “Цагаан дэл” нэртэй XV-020438 тоот 8923.96 га талбай бүхий хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг олгосон. Уг тусгай зөвшөөрлийг АМГТГ-ын Геологи, Уул уурхайн кадастрын хэлтсийн даргын 2021 оны 07-р сарын 09-ний өдрийн 258 тоот шийдвэрээр XV-020438 тоот хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг “Очир Ундраа” ХХК-аас “Очир Мандал Хайрхан” ХХК руу бүхэлд нь шилжүүлсэн байдаг.

#### **Ордын уул техникийн нөхцөл**

Морьт уулын хайлуур жоншны орд нь 3 хүдрийн биетээс тогтох ба хүдрийн биетүүд нь харьцангуй жижиг, хүдрийн агуулга бага зэргийг харгалзан үзээд III бүлгийн ордод хамруулсан.

Хүдрийн биетийн хувьд өргөргийн дагуу чиглэлтэй хойшоо 60-80°-ын өнцгөөр унасан, судал, линз хэлбэртэй, суналын дагуу 100-130 м урттай, 2.0-9.3 м зузаан үндсэн гурван хүдрийн биетээс бүрдэнэ. Ордын хэмжээнд бодитой (В) зэрэглэлээр 52.05%-ийн СаF<sub>2</sub>-ийн агуулга бүхий 70.55 мян.тн хүдэрт 36.72 мян. тн флюоритын нөөц, боломжтой С зэргээр 51.18%-ийн СаF<sub>2</sub>-ийн агуулга бүхий 49.63 мян.тн хүдэрт 25.4 мян.тн флюоритын нөөцтэй. Нийт бодитой, боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 51.69%-ийн СаF<sub>2</sub>-ийн агуулга бүхий 120.18 мян.тн хүдэрт 62.12 мян.тн флюоритын нөөцтэй гэж тогтоосон.

- Хүдрийн эзлэхүүн жин /дундаж/ - 2.73 тн/м<sup>3</sup>

- Хүдрийн дундаж агуулга – 34.65%

- Чулуулгийн шахалтын бат бөх – 39.3-115.5 мПа

- Хөрсний чулуулгийн бат бэхийн коэффициент (М.М.Продтъяковын ангилал)

f =8-14 байна.

#### **Уурхайн ашиглалтын технологи**

Оновчлолын тооцоолол, мөнгөн урсгалын шинжилгээний үр дүнгээр уурхайн эцсийн хүрээ хязгаар RF=2 үед орлогын хүчин зүйл эерэг байгаа учир ордын бүх нөөцийг ашиглах хувилбарыг сонгож байна.

Ордыг ашиглах технологи нь уурхайн хөрс хуулалт, хүдэр олборлолтын болон туслах ажлуудыг иж бүрнээр нь аюулгүй, эдийн засгийн үр ашигтай, ашигт малтмалын нөөцийг зохистой ашиглахын зэрэгцээ төлөвлөгөөт бүтээлийг хангах ёстой. Ордын геологи болон уул техникийн нөхцөл талаас гадаад овоолго бүхий тээвэртэй ашиглалтын системийг хэрэглэх нь хамгийн зохистой шийдэл болох юм. Иймээс хөрсийг гадаад овоолгод хураах тээвэртэй ашиглалтын систем бүхий технологийг сонгон авсан. Уулын ажлын ерөнхий чиглэл дээрээс доош чиглэсэн байна.

Уурхайн үндсэн болон туслах тоног төхөөрөмжүүдийг захиалагч компанийн техникийн даалгаварт тусгасан саналын дагуу авч тооцсон. Өрөмдлөгийн ажилд Atlas Copco DM25 маркийн өрмийн машин, ухаж-ачих үндсэн тоног төхөөрөмжөөр 1.1 м3 утгуурын багтаамжтай Hyundai-NX180L маркийн гидравлик экскаватор, уулын цулыг тээвэрлэхэд 20 тонны даацтай Howo маркийн автосамосвал тус тус хэрэглэнэ. Экскаваторын ашигтай ажиллагааг хангахын тулд тэслэгдсэн уулын цулын мөргөцгийн хэлбэрийг оновчтой байлгах, зам талбай цэвэрлэх, овоолго дээрх хөрс түрэх зэрэг туслах ажлуудад Shantui-SD13 төрлийн бульдозер, CAT-160K грейдер зэргийг ашиглахаар төсөлд тусгав.

### **Ил уурхайн процесс**

Ил уурхайн процесс нь уурхайн хөрс хуулалт, хүдэр олборлолт, овоолго байгуулах болон туслах ажлуудыг иж бүрнээр нь аюул осолгүй, эдийн засгийн үр ашигтай явуулах, зорилгод бүтээмжийг хангах ёстой.

Ил уурхайд дараах процессууд явагдана: Үүнд

- Шимт хөрс хуулалт
- Өрөмдлөг, тэсэлгээ
- Ухаж ачих
- Тээвэрлэх

## 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ- ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

**Байгаль, цаг уур:** Дундговь аймгийн агаарын температур ОЖД-аар 1,1-4,7 градусын хооронд хэлбэлздэг байна. Хамгийн хүйтэн 1 дүгээр сард агаарын дундаж температур -16,7 градусаас -19,6 градус байхад агаарын үнэмлэхүй хамгийн бага -39,7 градус 1981 онд Сайхан-овоо өртөөнд ажиглагдсан байдаг. Хамгийн дулаан 7 дугаар сард агаарын температур 19,9 градусаас 22,3 градус байхад агаарын үнэмлэхүй их температур 41,3 градус Гурвансайхан өртөөн дээр 1999 онд ажиглагдсан байдаг байна. Дундговь аймгийн агаарын дундаж температур 2,6 градусаар дулаарсан.

**Ургамлын бүрхэвч:** Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт орших төслийн талбай нь Монгол орны ургамал газарзүйн тойргоор Дундад халхын хээрийн тойрогт хамаарагддаг (Өлзийхутаг Н.). Энэ тойрогт 793 зүйл ургамалтай бөгөөд зөвхөн энэ тойрогт ургадаг 1 зүйл (*Paraveg rubro-aurantiacum*)ийн ургамалтай. Дундад Халхын тойргийн үндсэн төрхийг үзүүлэх зүйлүүд: Жижигнавчит харгана (*Caragana microphylla*), Япон хайлас (*Ulmus pumila*), Бариулт бүйлэс (*Amygdalus pedunculata*), Дэрэвгэр тарна (*Polygonum divaricatum*, Дорнодын хамхуул (*Corispermum orientale*), Дэрвээн цульхир (*Agriophyllum pungens*), Монгол хамхуул (*Corispermum mongolicum*), Үслиг мананхамхаг (*Bassia dasyphylla*), Козловын сүүт-өвс (*Euphorbia kozlovii*), Сибирь шорной (*Atriplex sibirica*), Эрлийз лууль (*Chenopodium hybridum*), Клеменцийн ортууз (*Oxytropis klementzii*), Хангайн шарилж (*Artemisia changaica*), Толгодын багваахай (*Taraxacum collinum*) зэрэг болно.

**Ан амьтан:** Гурвансайхан сумын нутаг нь байгалийн бүс бүслүүрийн хувьд хуурай хээр, цөлжүү хээрт хамаарна. Тиймээс говь, цөлийн амьтад зонхилон байршина. Амьтны тархалт, тоо хэмжээний хувьд дунд зэрэг. Туурайтнаас намартаа цагаан зээр нүүдэллэн ирдэг. Жигүүртнээс элээ, хэрээ, тас, харцага, ногтруу, шаазгай, шар шувуу, ууль, тагтаа, хэвлээр явагчдаас могой, гүрвэл мэрэгчдээс үлийн цагаан, шар сүүлт, алаг даага, махчин амьтдаас чоно, үнэг, хярс, шавж идэштнээс зараа зэрэг тохиолдоно.

**Хөрсөн бүрхэвч:** Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт байрлах энэхүү уурхай нь Хөрс-Газарзүйн мужлалаар хөрс био-уур амьсгалын Хангайн их мужийн Өргөргийн бүсшилтэй нутаг Бүрд-Баянцагааны 3-р тойрогт хамрагдана. Газрын гадаргын хэлбэр дүрсийн хувьд нам өндөртэй ухаа толгод тэдгээрийг хоорондох хөндий болон хэрчигдлүүд ажиглагдана. Судалгаанд хамрагдсан талбайд толгодын хүрэн хөрс зонхилон тархсан байна. Төслийн талбайн хөрсөн бүрхэвч антропоген болон техноген нөлөөлөлд өртөөгүй байгаа бөгөөд зөвхөн байгалийн гаралтай хөрс болон усаар элэгдсэн хэлбэрүүд ажиглагдаж байна.

**Газар зүй:** Говийн их мужийн, умард говийн ухаа толгодлог талын дэд мужид хамаарна. Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутгийн баруун урд хэсэгт хээр ба говийн их мужийн шилжилтийн заагийн цав толгодлог, ухаа гүвээт гэсэн хоёр төрлийн гадарга зонхилдог.

### Дундговь аймаг

Дундговь аймаг нь Монгол улсын нутгийн төв хэсэгт 74.69 мянган хавтгай дөрвөлжин км нутаг дэвсгэртэй бөгөөд урд талаараа Өмнөговь, баруун талаараа Өвөрхангай, хойд талаараа Төв, зүүн хойд талаараа Говьсүмбэр, зүүн урд талаараа Дорноговь аймгуудтай тус тус хиллэн оршино. Аймгийн төв Мандалговь хот нь Улаанбаатар хотоос 270 км зайтай бөгөөд

Дундговь аймаг нь 15 сум, 68 багтай. Аймаг нь 47,274 хүн амтай ба 14 мянган айл өрхтэй. Нийт хүн амын 50.3 хувь эрэгтэйчүүд, 49.7 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

### **Гурвансайхан сум**

Гурвансайхан сум нь 541.64 мян.га талбай бүхий газар нутагтай. Газарзүйн хувьд говийн бүсэд багтдаг, сумын хамгийн хойд талын цэг Баянзүрх уул, урд цэг Хэрээ шарга овоо, Зайрмагтайн худаг, зүүн захын цэг Хамар цагаан жаргалан уул, баруун захын цэг Хөөвөрийн худаг хүрдэг. Тус сум нийт 2.1 мянган хүн амтай үүний 51.0% эрэгтэйчүүд, 49.0% эмэгтэйчүүд байна.



### **2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, биелэлт**

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яамны сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 –ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалын дагуу боловсруулан батлуулсан.

2024 онд 24.32 мян.тн хүдэр олборлон 12.14 мян.тн хайлуур жонш олборлон баяжуулахаар байна .

### **Уурхайн нөхөн сэргээлт**

Тус хайлуур жоншны орд нь ашиглалтын үйл ажиллагаатай зэрэгцэн нөхөн сэргээлт хийх боломжгүй бөгөөд 2024 онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй.

### **Шимт хөрс хуулах ажил**

- Уурхайн ашиглалтын явцад эвдрэлд өртөх нийт талбайн шимт хөрсийг хуулан, шимт хөрсний овоолго үүсгэж хураана. Энэ нь ашиглалт дууссаны дараа биологийн нөхөн сэргээлт хийх боломжийг хангана. Шимт хөрсийг 30 см зузаантай байхаар тооцож хуулна.
- Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт /MNS5916:2008/ стандартыг дагаж мөрдөнө. Шимт хөрсний овоолгын өндрийг 5-10 м-ээс ихгүйгээр хийх ба 2 жил ба түүнээс дээш удаан хугацаагаар хадгалагдах тохиолдолд овоолгын хөрсийг эвдрэлээс хамгаалах, хөрсний бичил биетийн амьдралыг тэтгэх үүднээс гадаргыг нь ургамалжуулна.

### **Хөрсний овоолгын хэлбэржүүлэлт**

- Ордын уул геологи, уул техникийн нөхцөлөөс хамааруулан гадаад болон дотоод овоолготой ашиглалтын системээр олборлолтын ажлыг явуулна. Хөрсний овоолго нь 20 метр өндөр, тээврийн зурвасын өргөн 10 метр, доголын налуу 35 градус ба ярусын өндөр 10 метр, аюулгүйн тавцангийн өргөн 5 метр, овоолгын ерөнхий хажуугийн өнцөг 30 градус байна.

Хөрсний овоолгын хэлбэржүүлэлт болон уурхайн туслах ажлуудыг бульдозерын тусламжтай гүйцэтгэнэ. Уурхайн хөрсний гадаад болон дотоод овоолгын хажууг 18 градус хүртэл түрж налууулна.

### 3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

#### 3.1. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил:

Үйл ажиллагаа явагдахаас өөр газруудад машин, техникүүдийг замбараагүй явуулахгүй байх зааварчилгааг тогтмол өгч мөрдүүлж ажилласан ба 2024 оны БОМТ-д тусгагдсан дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

#### Хүснэгт 2. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Уурхайн дотоод замыг услах,	Уурхайн дарга	Усалгааг тогтмол хийж байсан. 500.0 мян төгрөг
2	Уурхайд ажиллаж байгаа машин техникийн кабин доторх агааржуулах төхөөрөмж, хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал, хаалга, цонхны чигжээс, хамгаалалтын үзлэгийг тогтмол хийж, зөрчил илэрсэн тохиолдолд шуурхай арга хэмжээ авч бүхээгт тоос орохгүй болгох арга хэмжээ авч байх		250 мот/цаг тутамд тээврийн хэрэгслүүдийн масло, маслын шүүр, агаар болон, түлшний шүүрүүдийг байнга сольж байсан. Үйл ажиллагааны зардалд орсон
3	Мөн агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоох, бууруулахын тулд хяналт шинжилгээг тогтмол хэрэгжүүлнэ.		Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан агаарын шинжилгээг 8-р сард хийлгэсэн.
4	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийн дагуу уурхайд ашиглагдаж байгаа тоног төхөөрөмжүүдийнхээ төлбөрийг төлнө. Уулын ажилд хамрагдах тээврийн хэрэгслүүд байна.		Агаарын бохирдлын төлбөр төлсөн
	Нийт		500.0 мян төг

#### 3.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх ажил

##### Ус, усан орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

Ус ашиглах гэрээг 2024 оны 6-р сарын 12-ны өдөр Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын засаг даргатай гэрээ байгуулсан.

#### Хүснэгт 3. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Ус ашиглах гэрээгээ байгуулан төлбөрөө төлнө	Компанийн захирал	Ус ашиглах гэрээг байгуулсан. Гэрээний дагуу ус ашигласан төлбөр 1428.7 мян.төг төлсөн. Гэрээг хавсаргав
2	Худагт тоолуур тавьж баталгаажуулах	Уурхайн дарга	Уурхайгаа тойруулан үерийн далан байгуулсан. Зардал нь үйл ажиллагааны зардалд орсон

3	Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу шинжилгээ хийлгэх		Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан агаарын шинжилгээг 8-р сард хийлгэсэн.
	Нийт зардал		1428.7 мян.төг

### 3.3. Хөрс, ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд

#### Хүснэгт 4. Газар болон хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Газар эзэмших гэрээгээ орон нутагтай байгуулан төлбөрөө төлөх.	Компанийн захирал	Газар эзэмших гэрээгээ байгуулж 2024 онд нийт 23777.0 мян.төг
2	Засварын газраас өөр газарт тос масло асгарсан тохиолдолд асгарсан хэсгийг элс асгаж саармагжуулан бохирдсон хөрсийг авч хог хаягдал руу ачуулна.	Уурхайн дарга	Бохирдсон хөрс, шатах тослох материалын хог хаягдлыг Чойр-т байрлах өөрийн засварын газарлуу зөөвөрлөх арга хэмжээ авч ажилласан
3	Шимт хөрсний нөөц бий болгох стандартын дагуу овоолж, хадгалах		Шимт хөрсийг MNS 5916:2008 стандартын дагуу, хуулж хадгалсан.
	Нийт зардал		23777.0 мян.төг

#### Хүснэгт 5. Ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Олон салаа зам гаргахгүй байх	Уурхайн дарга	Тусгай зөвшөөрлийн талбай болон орон нутагт тогтсон маршрутаар зорчсон бөгөөд гарц таних тэмдэг байршуулсан
2	Гал түймрийн аюулаас хамгаалж гал унтраах багаж хэрэгслийг хотхонд байршуулсан.	Уурхайн дарга	Багаж хэрэгсэлд нийт 500.0 төгрөг
3	Орд орчмын ургамлын бүрхэц, зүйлийн бүрдлийн судалгаа	Компанийн захирал	Орд орчмын хяналт шинжилгээний ажлыг 8-р сард хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд зардал нь хяналт шинжилгээ, мониторингийн зардалд орсон.
	<b>Нийт</b>		<b>500.0</b>

### 3.4. Нөхөн сэргээлт, тэр бум мод, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Нөхөн сэргээлтийн ажлын техникийн үе шатанд орд газрыг ашиглаж дууссаны дараа хөрсний овоолгыг хэвгийжүүлж, ухаж эвдэрсэн боломжтой газруудад дүүргэлт хийх, хэлбэршүүлэх, талбайг засаж тэгшлэх, бэлтгэсэн талбайг биологийн нөхөн сэргээлт хийхэд зориулж шимт хөрсөөр хучих зэрэг үйл ажиллагаа хамаарна. Иймд 2024 онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй.

#### Хүснэгт 6. Тэр бум модны төлөвлөгөө, биелэлт

Д.д	Төлөвлөгөө	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	2024 онд Тэр бум мод үндэсний хөдөлгөөн “Дундговь ноогооруульа” дэд хөтөлбөрийн хүрээнд ногоон байгууламж нэмэгдүүлэх, талаар сум орон нутагтай хамтарч ажиллах, тусгай зөвшөөрлийн талбайд мод тарих	100 ш улиас, 100 ш заг, 100 ш сухай, 100 ш хайлаас тусгай зөвшөөрлийн талбайд тарималжуулж, усалгааны системийг шийдсэн. Зардал нь 3720.0 мян.төг
	Нийт зардал	3720.0 мян.төг



**Зураг 3. Төслийн талбайд ногоон байгууламж байгуулах зорилгоор мод тарималжуулав**

### 3.5. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ

“Очир мандал хайрхан” ХХК нь 2024 онд талбайгаас зүүн зүгт 14 км-т байрлах Их газрын чулуу Байгалийн цогцолборт газартай хамтран тус тусгай хамгаалалттай газрын төлөвлөгөөт ажилд хөрөнгө оруулан хамтран ажиллахаар төлөвлөж байна. 2024 онд дүйцүүлэх хамгаалах ажлаар мөн тус газартай хамтран ажилласан.

#### Хүснэгт 7. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлт

Д.д	Төлөвлөгөө	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	2024 онд Их газрын чулуу улсын тусгай хамгаалалттай газарт зэрлэг амьтдад зориулсан биотехникийн арга хэмжээ авах (300 боодол өвс), хэвлээр явагч болон мэрэгч амьтдын судалгаа хийлгэх ажлаас сонгон хамтран ажиллахаар төлөвлөсөн	2024 онд Их газрын чулуу байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргаатай хийсэн гэрээний дагуу хамтран зэрлэг амьтдад зориулсан биотехникийн арга хэмжээ авч ажилласан. (300 боодол өвс) /Гэрээг тайланд хавсаргав/
	Нийт зардал	3000.0 мян.төг



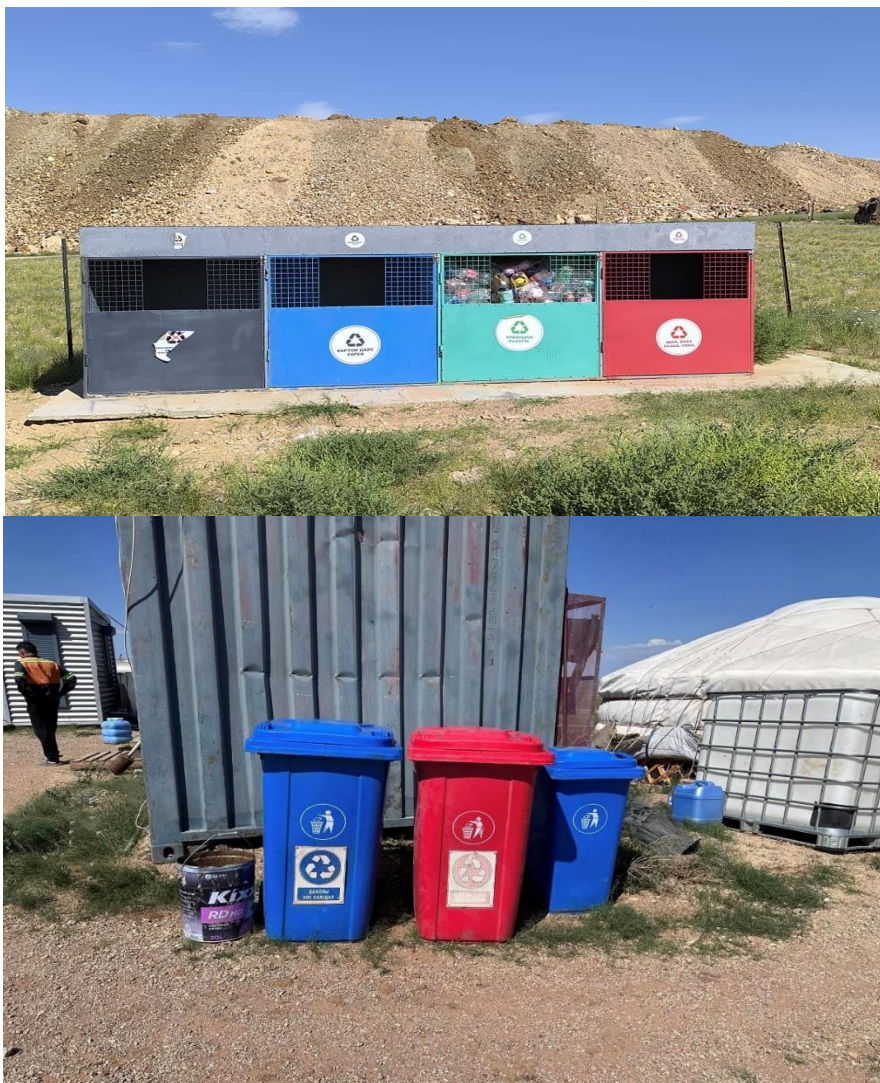
Зураг 4. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлт

### 3.6. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

#### Хүснэгт 8. Хог хаягдлыг менежментээр хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Хог хаягдлын эх үүсвэр бүрд хог хаягдлыг ангилан ялгаж хаях зориулалтын хогийн сав байрлуулах. Ангилсан хог хаягдлыг сумын төвлөрсөн хогийн цэгт зөөвөрлөх	Компанийн захирал	2024 онд байгуулсан гэрээний дагуу 3600.0 мян.төргөг төлсөн. Уурхайд тогтмол 12 хүн ажилладаг бөгөөд сард 180-200 кг орчим хаягдал гэрээний дагуу сумын төвийн нэгдсэн цэгт зөөвөрлөсөн.
2	Хог хаягдлыг ангилан ялгасны дагуу тухай бүрд нь хөтөлж, бүртгэх.		

3	Машинаас гарсан хаягдал, тос масло болон бусад аюултай хог хаягдлыг хаягдал боловсруулах үйлдвэр, дахивар авах цэгт нийлүүлэх.		Заасан газраас өөр газар хог хаяагүй. Хог хаягдлаа ангилан ялгаж байсан.
Нийт зардал			<b>3600.0 мян.төгрөг</b>



**Зураг 5. Хог хаягдлын цэг байгуулж ангилан ялгасан байдал**

**3.7.**

**3.7. Химийн бодис эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт**

Тус төсөл нь химийн бодис ашиглаагүй.

**3.8. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт**

**Хүснэгт 9. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт**

Д.д	Төлөвлөгөө	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Аваар устгахтөлөвлөгөөнд заагдсанарга хэмжээнүүдийг авах, ажилчдыг Хөдөлмөр, аюулгүй байдлын хувцас хэрэгслээр хангах	Хөдөлмөр, аюулгүй байдлын хувцас хэрэгслээр хангаж, ажилчдыг ээлжид гарахын өмнө аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаанд хамруулж ажилласан. Зардал нь үйл ажиллагааны зардалд орсон.
	Нийт зардал	-



ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНСАЙХАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ MV-022163 ТООТ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙ БҮХИЙ “МОРЪТ УУЛ”-ЫН ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



Зураг 6. Хөдөлмөр аюулгүй байдлын заавар

### 3.9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар 1 удаа сургалт, сурталчилгааны ажлыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулсан. Үйл ажиллагаандаа технологийн сахилга батыг чанд баримталж, аваар осолгүй ажиллах талаар байнга анхаарал тавихыг уурхайн дарга хариуцан ажилласан.

#### Хүснэгт 10. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлсэн удирдлага зохион байгуулалтын ажил

№	Төлөвлөгөө	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хариуцсан эзэн	Тайлбар, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулан, холбогдох газраас ус ашиглах зөвшөөрөл авах	Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулан ажилласан	Уурхайн дарга	Догоод төлөвлөлтөөр
2	Уурхайд ажиллаж байгаа ажиллагсдын тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэх мэдлэг чадварыг сайжруулах зорилгоор мэргэжлийн сургаалтанд хамруулж байх	Ажилчдыг сургалтад хамруулж, зааварчилгаа өгч ажилласан		
3	Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад уурхайн үйл ажиллагааг танилцуулах	Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад уурхайн үйл ажиллагааг танилцуулсан		

### 3.10. Хяналт шинжилгээний ажлын биелэлт

№	Хяналт шинжилгээний дээж	Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	Хяналт шинжилгээ явуулсан хугацаа	Хяналт шинжилгээ явуулсан байршил	Хяналт шинжилгээ хийсэн багаж, холбогдох стандарт
1	Агаар	Агаар орчны бохирдол агаар дахь тоосны агууламж,	8 сард	Уурхайн хотхон Засварын талбай, Уурхайн карьер, Уурхайн зам	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, Агаарын чанар- хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS 6063: 2010, Агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585: 2007 Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 Агаарын тоосжилтыг Dusttrak 8530 Шинжилгээний аргын стандарт, MNS 17.2.5.12:88 MNS 17.2.5.11:88
2	Ус	Усны ерөнхий химийн шинжилгээ, бактерлогийн шинжилгээ (рН, ЕС, TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, рН, цахилгаан дамжуулах чанар, Cl, SO <sub>4</sub> , NO <sub>2</sub> , NO <sub>3</sub> , CO <sub>3</sub> , HCO <sub>3</sub> )	8 сард	Гүний худаг	Усны тухай хууль, Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2008, Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010, Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900: 2005, Бохир ус 4943:2015,
3	Хөрс	Хөрсний агрохими, нийт азот, хөдөлгөөнт фосфор, солилцох кали, карбонат, Хүнд металл (Cr, Pb, Cd, Ni, Zn), бактери	8 сард	Засварын талбай Шимт хөрсний овоолго, кемп	- MNS3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр, төрөл - MNS3310-91 Хөрсний агро химийн үзүүлэлтийг тодорхойлох - MNS2305-94 Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам - MNS(ISO)4814:1999. Атом Шингэлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх

2024 оны Орчны Хяналт Шинжилгээний ажлыг тус оны 8-р сард Байгаль орчны үнэлгээ, зөвлөгөөний “Ногоон Эко Мандала” ХХК хийж гүйцэтгэсэн.

Тус орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу ус, хөрс, агаарын шинжилгээг хийлгэсэн.

**Агаар:**

Агаарын чанарын хэмжилт нь агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016-аас тоосны агууламж болон азот, хүхэрлэг хийн агууламжаар хэтэрсэн үзүүлэлт байхгүй.

**Ургамал:**

Цөлийн хээрийн үндсэн бүлгэмдэл болох баглуур-улаан бударганат бүлгэмдэлтэй. Гуу жалгаараа хармагт, бударганат зэрэг хагас сөөглөг ургамалын ургамалжилтай.

БОНХАЖЯ-ны 2015 оны 282 дугаар сайдын тушаалаар батлагдсан Ашигт ургамлын жагсаалтад ховор тархалтай 1 зүйл (*Zygophyllum potaninii*- потанини улаан тулам), элбэг тархалттай 7 зүйл (*Allium polyrrhizum*-таана, *Convolvulus ammonii*-Аммоний сэдэргэнэ, *Peganum nigellastrum*- өмхий өвс, *Rheum nanum*- намхан бажууна) ургамал ургана.

Бэлчээрийн талхагдал бага.

**Хөрс:**

Хөрсөн дээр хүнд металл илрээгүй. Цаашид засварын талбайг цементлэхийг зөвлөсөн. Бактериологийн шинжилгээгээр эмгэг төрөгч зүйл илрээгүй.

**Ус:**

Ундны усны химийн шинжилгээг “Ланп овнер” ХХК-ын лабораторид шилжүүлсэн. Ундны усны шинжилгээг тус талбайд ойролцоо байдаг малчны гар худгаас ундны усаа зөөврөөр хангадаг. Тус худгийн уснаас химийн шинжилгээ хийлгэсэн. Энэ худгийн ус нь химийн бүрэлдэхүүнээрээ хлорын ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэгдүү буюу харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилттэй, хатуу ус байна.

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНСАЙХАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ MV-022163 ТООТ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙ БҮХИЙ “МОРЪТ УУЛ”-ЫН ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



Зураг 7. Уурхайн Орчны хяналт шинжилгээ хийж байх үед /2024.08.27/

**Хүснэгт 9. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал**

Д.д	Зардлын утга	Нийт зардал, мян.төг
1	Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	500.0
2	Газар болон хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	23777.0
3	Ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардал	500.0
4	Хог хаягдлын менежментээр хийгдсэн ажлын зардал	3600.0
5	Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардал	1428.7
6	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ	3000.0
7	Тэр бум мод хөтөлбөр	3720.0
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	5000.0
9	Удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал	Дотоод зардал
	<b>2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардлын дүн</b>	<b>41525.7</b>

## ДУГНЭЛТ

“Очир мандал хайрхан” ХХК-ийн “Морьт уул” хайлуур ордын талбай нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт байрладаг. Уурхайн ус ашиглах гэрээг 2024 оны 5-р сарын 20-ны өдөр байгуулсан гэрээний дагуу ажиллаж 1428.7 мян төгрөг зарцуулсан.

Газар эзэмших гэрээгээ 2024 оны 6 дугаар сарын 12-ны өдөр байгуулж 2024 онд нийт 23777.0 мян.төг тушаасан.

Техникийн болон Биологийн нөхөн сэргээлт 2024 онд төлөвлөөгүй бөгөөд шимт хөрс хадгалж хамгаалах ажил хийгдсэн.

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хувьд Очир мандал хайрхан ХХК нь 2024 онд Их Газрын чулуу БЦГ-тай гэрээ байгуулан ажилласан. Зэрлэг амьтдад зориулсан биотехникийн арга хэмжээ авч ажилласан.

“Тэр бум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд орон нутгаас заасан талбайд төлөвлөсний дагуу 100 ш улиас, 100 ш заг, 100 ш сухай, 100 ш хайлаас тусгай зөвшөөрлийн талбайд тарималжуулж, усалгааны системийг шийдсэн.

2024 оны Орчны Хяналт Шинжилгээний ажлыг тус оны 8-р сард Байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээний эрх бүхий “Ногоон Эко Мандала” ХХК-аар хийж гүйцэтгүүлсэн. Тус орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу ус, агаарын тоосжилт, хөрс, усны шинжилгээ хийсэн.

2024 оны 11-р сарын байдлаар байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нийт 41.5 сая төгрөг зарцуулсан байна.



Нэгж талбарын дугаар: 4806001329  
Улсын бүртгэлийн дугаар: Э-0807000212  
Гэрчилгээний дугаар: 0000249870

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ГАЗАР  
ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2024 оны 6 сарын 12 өдөр

№ 04813-2023/00059

Дундговь аймаг/хот Гурвансайхан  
сум/дүүрэг

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Дундговь аймаг /нийслэл/-ийн Гурвансайхан дүүрэг /сум/-ын Засаг даргын 2023 оны 12 сарын 21-ны өдрийн 04813-А/93/2023 тоот шийдвэрийг үндэслэн газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж, Дундговь аймаг/хотын Гурвансайхан сум/дүүргийн Газрын алба, газар эзэмшигчийг төлөөлж Очир мандал хайрхан ХХК-ны овогтойнар энэхүү гэрээг байгуулав.

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Газар эзэмшигчид олгосон газрын нийт хэмжээ

3769887 м2

Үүнээс:

Нэгж талбарын тодорхой  
хэсгийг эзэмших зориулалт  
Уурхайн газар

Тухайн зориулалтаар  
эзэмших газрын хэмжээ  
3769887 м2

Газар эзэмших  
хугацаа  
15 жил

2.2. Газар эзэмших эрхийг улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11-д заасан дундын мэдээллийн санд улсын бүртгэлийн дугаарыг оруулсан өдрөөс эхлэн хуульд заасны дагуу газрын төлбөрийг тооцож ногдуулна.

2.3. Газрын төлбөрийг нэхэмжлэхийн дагуу Татварын албанд тушаана. Газрын төлбөр төлөгч жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хуваан улиралд ногдох төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлөх бөгөөд дараа улирлуудын төлбөрийг урьдчилан төлж болно.

2.4. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэлгээ, газрын үнэлгээний тойрог, зэрэглэл, бүс, газар эзэмших, ашиглах зориулалтын итгэлцүүр, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бүр уг өөрчлөлттэй холбогдуулан газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шинэчлэн ногдуулна.

Гурав. Газар эзэмшигчийн эрх

3.1. Гэрээнд заасан зориулалтын дагуу уг газрыг эзэмших, ашиглах;

3.2. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг газар өмчлөгчөөс гаргуулж авах;

3.3. Газарт учирсан хохирлыг гэм буруутай этгээдээр тогтоосон журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;

3.4. Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр эрхийн гэрчилгээгээ бусдад шилжүүлэх, барьцаалах;

3.5. Газар эзэмшигч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр тухайн газраа бүгдийг нь буюу зарим хэсгийг бусдад ашиглуулж болно.

3.6. Газрын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээнд заасан үүргээ зохих ёсоор биелүүлж ирсэн бол эрхийн гэрчилгээний хугацаа дуусахад уг газрыг үргэлжлүүлэн эзэмшихээр эрхийн гэрчилгээний хугацааг сунгуулах /Эрхийн гэрчилгээний хүчин төгөлдөр байх хугацаа дуусахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө эзэмшигч нь хугацаа сунгуулах тухай хүсэлтээ тухайн шатны Засаг даргад гаргах/;

3.7. Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ хүчингүй болсон тохиолдолд эрхийн гэрчилгээг хүчингүй болгосон Засаг даргын шийдвэрийг эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч болон барьцаанд авсан этгээд нь



хууль бус гэж үзвэл тухайн шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй.

#### **Дөрөв. Газар эзэмшигчийн үүрэг**

- 4.1. Газар эзэмших гэрээнд заасан нөхцөл, болзлыг биелүүлэх;
- 4.2. Газрыг үр ашигтай, зохистой ашиглах, хамгаалах, байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж болон төрийн эрх бүхий байгууллагаас газар ашиглалттай холбогдуулан тавьсан нийтлэг шаардлагыг биелүүлэх;
- 4.3. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг тогтоосон журмын дагуу хийлгэж байх/*5 жилд нэг удаа хийлгэнэ./*;
- 4.4. Бусдын газар эзэмшихтэй холбогдсон эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчихгүй байх;
- 4.5. Газрын төлбөрийг газрын ашигт шинж чанарыг ашигласан эсэхээс үл хамааран хуульд заасан хугацаанд нь төлөх;
- 4.6. Төлбөр төлөх үүргээ хугацаандаа гүйцэтгээгүй тохиолдолд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.5 хувиар хэтэрсэн хоног тутамд алданги төлөх;
- 4.7. Эзэмшлийн газраа бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг бусдад ашиглуулах бол эрх бүхий Засаг даргаас зөвшөөрөл авч, энэ тухай улсын бүртгэлд бүртгүүлэх;
- 4.8. Газар эзэмшүүлэгчээс газрын эзэмшил ашиглалттай холбогдуулан тавьсан шаардлагыг цаг тухайд нь биелүүлэх;
- 4.9. Кадастрын зураглал гүйцэтгэх эрх бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнийг өөрийн эдлэн газартаа саадгүй нэвтрүүлж, ажиллах, мэдээлэл авах боломжоор хангах
- 4.10. Өөрийн эдлэн газрын хилийн эргэлтийн цэгүүдийг газар дээр нь тэмдэглэсэн тэмдэгтийг хамгаалалтандаа авч, бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах
- 4.11. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагыг биелүүлэх
- 4.12. Эдлэн газрын эргэлтийн цэгүүдийг хөдөлгөсөн, нүүлгэн шилжүүлсэн, устгахгүй байх
- 4.13. Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт байрлаж байгаа газарт барилга байгууламж барих, газар шорооны ажил хийхдээ сум, дүүргийн Засаг дарга буюу хил хамгаалах ерөнхий газраар уламжлан геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авна.
- 4.14. Газар эзэмшүүлэх гэрээг дүгнүүлэх
- 4.15. Барилга байгууламжийн төлөвлөлтийн эскиз зургийг сум болон аймгийн ерөнхий архитектороор батлуулах
- 4.16. Барилга байгууламжийн зураг төсөл нь хот, тосгоны батлагдсан ерөнхий төлөвлөгөө, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний шийдлүүд, олгогдсон газрын хэмжээ, зориулалттай уялдсан байх бөгөөд барилгажих талбай нь тухайн газрын 70 хувиас илүүгүй байна.
- 4.17. Барилгын улаан шугам тавихад Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газрын геодези зураг зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнг оролцуулан баталгаажуулах
- 4.18. Гэрээний биелэлт тооцсон дүгнэлтээр илэрсэн зөрчлүүдийг заасан хугацаанд арилгах арга хэмжээ авах
- 4.19. Эзэмшил, ашиглалтанд байгаа болон орчны 50м хүртэлх нийтийн эзэмшлийн зам талбай, ногоон байгууламжид тохижилт, арилчилгаа хийх
- 4.20. Холбогдох хууль тогтоомжоор тогтоосон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх;

#### **Тав. Газар эзэмшүүлэгчийн үүрэг**

- 5.1. Газрыг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу эзэмшиж байгаа эсэхийг хянах;
- 5.2. Уг газрыг эзэмшүүлэхийн зэрэгцээ дараахь шаардлагыг газар эзэмшигчид тавих эрхтэй. Үүнд:
  - а. Газрыг үр ашигтай, зохистой ашиглах, хамгаалах, байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж болон төрийн эрх бүхий байгууллагаас газар ашиглалттай холбогдуулан тавьсан нийтлэг шаардлагыг биелүүлэх
  - б. Эзэмшүүлэхээр олгосон газарт зориулалтын бус барилга байгууламж барих, хүн амын амьдрах орчны чанарт сөрөг нөлөө бүхий үйл ажиллагаа явуулахгүй байх
  - в. Газрыг зориулалтын дагуу эрүүл ахуйн шаардлага хангаж ажиллах
  - г. Хот тосгоны өнгө үзэмж, эрүүл ахуйн нөхцлийг сайжруулах, газрыг хамгаалах, нөхөн сэргээх шаардлагын дагуу эзэмшилд авсан газрын 10-аас доошгүй хувийг ногоон байгууламжтай байлгана.
  - д. Барилгын зургийг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар хийж гүйцэтгүүлэх ба барилгыг мэргэжлийн байцаагчаар хянуулах

е. Хот байгуулалтын ерөнхий болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөөнд өөрчлөлт орсон тохиолдолд газар эзэмших гэрээг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авах

5.3. Газрыг гэрээний нөхцөлийн дагуу эзэмшээгүй, энэ талаар тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй буюу Газрын тухай хуулийн 40.1.1-40.1.6 дугаар зүйлд заасан нөхцөл бий болсон тухайлбал:

а. Эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч газрын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээний нөхцөл, болзлыг удаа дараа буюу ноцтой зөрчсөн;

б. Газрыг хүн амын эрүүл мэнд, байгаль хамгаалал, үндэсний аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшаар ашигласан нь эрх бүхий байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон;

в. Шилжүүлж авсан эрхийн гэрчилгээгээ улсын бүртгэлд бүртгүүлж, шинээр гэрээ байгуулаагүй;

г. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагыг биелүүлээгүй; эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч газрын төлбөрөө хугацаанд нь бүрэн төлөөгүй;

е. Хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр\* гэрээнд заасан зориулалтын дагуу тухайн газраа 2 жил дараалан ашиглаагүй\* зэрэг тохиолдолд гэрээг хүчингүй болгож, мөн хуулийн 62 дугаар зүйлд зааснаар хохирлыг нөхөн төлөхийг шаардах;

ё. Өмнөх гэрээний биелэлтээр илэрсэн зөрчлийг арилгуулах

5.4. Газар эзэмшүүлэх гэрээг жил бүр дүгнэх;

5.5. Холбогдох хууль тогтоомжоор олгогдсон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх;

### Зургаа. Газрын талаарх эд хөрөнгийн эрхийн зарим зохицуулалт

6.1. Газар эзэмшигчийн эзэмшилд байгаа тухайн газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрх өөр этгээдэд шилжвэл газар эзэмших эрх мөн адил шилжих болно гэж шийдвэрлэнэ.

6.2. Энэхүү гэрээгээр эзэмших газрыг хязгаартай эзэмших эрх бүхий газар ашиглагч байгаа болон ийнхүү ашиглахаар шаардсан бол түүний газар ашиглах нөхцөл, журам нь газрын тухай хуулийн 48-р зүйлд заасан нөхцөлийг дагаж мөрдөх болно. Шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү гэрээнд хавсаргаж болно.

6.3. Газар эзэмшигчийн газрыг бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө эрх бүхий байгууллага улсын тусгай хэрэгцээнд нөхөн олговортойгоор солих буюу эргүүлэн авах тухай шийдвэр гаргавал уг шийдвэрийн үндэслэл болсон талуудын урьдчилсан тохиролцоо болон бусад эрхийн актаар зохицуулна.

6.4. Гэрээний талуудын шаардлагатай гэж үзсэн бусад нөхцөл: Эзэмших эрх бүхий газраа зориулалтын дагуу эзэмшээгүй болон газрын төлбөрөө хугацаанд нь төлж барагдуулаагүй тохиолдолд газар эзэмших эрхийг нь хүчингүй болгох хүртэл арга хэмжээ авч газар дээрх эд хөрөнгийн эрхийн асуудлыг шүүхийн журмаар шийдвэрлэнэ. Мөн зохих зөвшөөрөлгүйгээр газрын хэмжээнд өөрчлөлт оруулсан нөхцөлд газар эзэмших эрхийг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авна.

Жич: “хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр ...” гэдгийг гэнэтийн давагдашгүй хүчний эсхүл байгалийн тогтолцооны өөрчлөлтөөс тухайн газарт нь эвдрэл, элэгдэл, цөлжилт бий болсон, бусдын хууль бус үйлдэл зэрэг газар эзэмшигчээс хамаарах шалтгаан байхгүй байсныг ойлгоно.

“... зориулалтын дагуу газраа 2 жил дараалан ашиглаагүй” гэдгийг газар эзэмшүүлэх тухай гэрээ хийгдсэнээс хойш хуанлийн бүтэн 2 жилийн дотор газар эзэмшигч нь тухайн газар дээрээ гэрээнд заасан нөхцөл, болзол, зориулалтын дагуу тодорхой үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлээгүй /барилга, байгууламж, зам талбай бариагүй, тариалан эрхлээгүй г. м/ байхыг ойлгоно.

#### Долоо. Бусад зүйл

7.1. Гэрээ нь газар эзэмшигчид газрыг актаар хүлээлгэн өгч, эрх бүхий Засаг дарга газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ олгосон өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөнө.

7.2. Газар эзэмшүүлэх гэрээг талууд жил бүр дүгнэх ба газар эзэмшигч гэрээний биелэлтийг жил бүрийн 06-р сарын 25-ны дотор багтаан тайлагнаж, газар эзэмшүүлэгч 07-р сарын 01-ний дотор багтаан дүгнэнэ.

7.3. Газар эзэмшүүлэх гэрээг дүгнүүлээгүй, өмнөх гэрээний биелэлт тооцсон дүгнэлтээр илэрсэн зөрчлүүдийг арилгах арга хэмжээ аваагүй, дахин давтагдсан тохиолдолд Газрын тухай хууль тогтоомжийн дагуу газар эзэмших, эрхийн гэрчилгээг хүчингүй болгох саналыг холбогдох албан тушаалтанд уламжлан шийдвэрлүүлнэ.

7.4. Энэхүү гэрээтэй холбоотой бусад асуудлыг Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

7.5. Газар олгох техникийн нөхцөл болон холбогдох мэргэжлийн байгууллагуудын дүгнэлтийн дагуу тухайн газар дээр байрлаж буй инженерийн шугам сүлжээг холбогдох байгууллагаас зөвшөөрөл авсаны үндсэн дээр нүүлгэн шилжүүлэх ба түүнтэй холбогдон гарах зардлыг газар эзэмших эрх авсан байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэн хариуцна.

**Гэрээний талуудын албан ёсны хаяг, харилцах утас:**

Газар эзэмшүүлэгч;

Утас:

---

Газар эзэмшигч: **Очир мандал хайрхан ХХК**  
Газрын байршил: **Дундговь Гурвансайхан 2-р баг, Дэрсэнэ-Ус Морьт уул**  
Газар эзэмшигчийн хаяг: **Дундговь Өлзийт 6-р баг, Рашаант**  
Регистр / улсын бүртгэл /-ийн дугаар: **/3435474/**  
Банк, дансны дугаар: ,  
Харилцах утас: **88000012**

Газар эзэмшигч **Очир мандал хайрхан ХХК** нь гэрээний нөцөлийг Газрын нэгдмэл сангийн удирлагын цахим систем /[www.egazar.gov.mn](http://www.egazar.gov.mn)/-д **2024-06-12 17:22:38** цагт зөвшөөрч, баталгаажуулав.

Энэхүү гэрээний нэг хувийг **4806001329** дугаар бүхий нэгж талбарын хувийн хэрэгт хадгалав.



МОНГОЛ УЛС

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН

# ГЭРЧИЛГЭЭ

Дугаар: 0000249870

Очир мандал хайрхан ХХК

3435474

(аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр)

(регистрийн дугаар)

Сумын Засаг даргын захирамж 20 23 оны 12 сарын 21 өдрийн А/93 тоот

(шийдвэр гаргагч)

шийдвэрийг үндэслэн

Дундговь

Гурвансайхан

2-р баг, Дэрсэнэ-Ус

(аймаг, нийслэл)

(сум, дүүрэг)

(баг, хороо)

Морьт уул

хаягт

(гудамжны нэр)

(хашааны дугаар)

байрлах, нэгж-талбарын 4806001329 дугаар бүхий 3769887 м.кв газрыг

Уурхайн газар

зориулалтаар

15 жилийн хугацаатай эзэмшүүлж, эрхийн улсын бүртгэлийн Э-0807000212

дугаарт бүртгэж гэрчилгээ олгов.



Энэхүү гэрчилгээ хүчинтэй эсэхийг QR кодыг уншуулж шалгах бөгөөд гэрчилгээнд агуулагдаж буй мэдээллийг харах боломжтой.

Хэвлэсэн огноо: 2024-01-16

**АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН 0000249870 ДУГААР БҮХИЙ  
ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ТЭМДЭГЛЭЛ**

Д/д	Хамтран эзэмшигч
1	Овог: ... Эцэг /Эх/-ийн нэр: ... Нэр: ... Регистрийн дугаар: ... Шийдвэрийн огноо, дугаар: ... оны ... сарын .. өдрийн ... тоот
Д/д	Барьцаа
1	Барьцаалсан эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
2	Нэмэлт барьцаа эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
3	Давхар барьцаа эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
4	Үнэт цаасны хөрөнгийн багцад бүртгэсэн эсэх: <u>Үгүй</u> Тусгай зориулалтын компанийн нэр: ... Гэрээний дугаар: ... Гэрээний огноо: ...



Энэхүү гэрчилгээ хүчинтэй эсэхийг QR кодыг уншуулж шалгах бөгөөд гэрчилгээнд агуулагдаж буй мэдээллийг харах боломжтой.

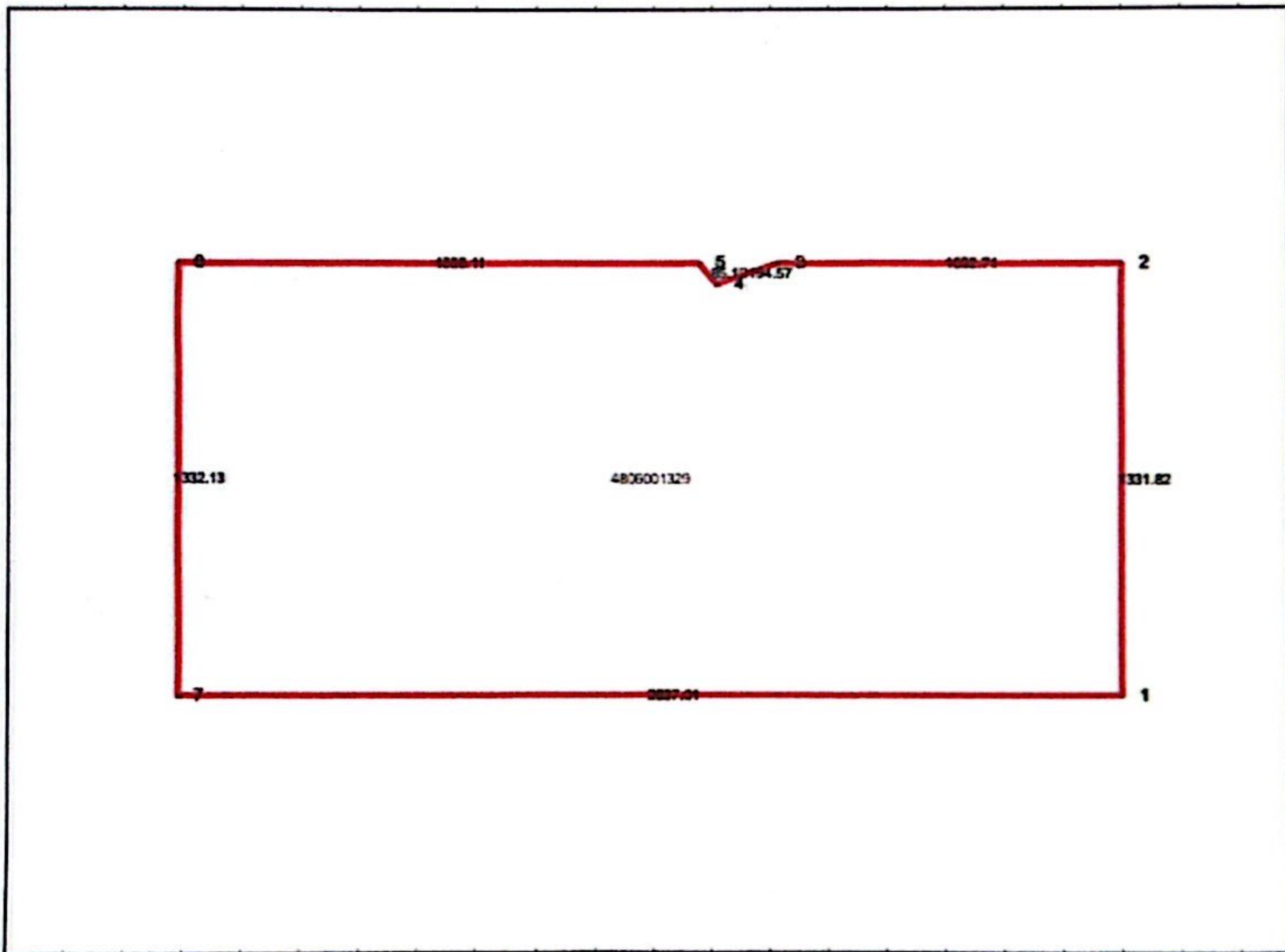
**Хэвлэсэн огноо: 2024-01-16**

# Дундговь аймгийн Гурвансайхан сум

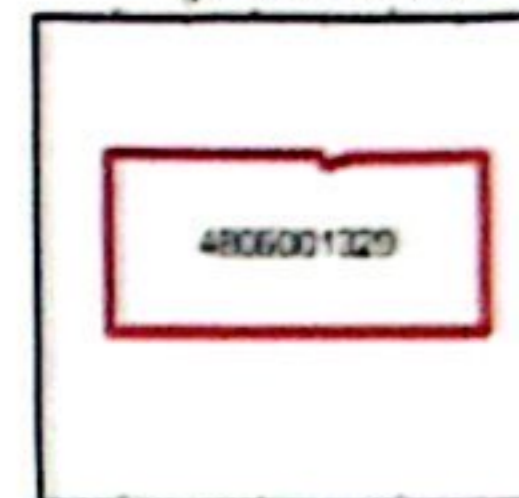
Нэгж талбарын дугаар: 4806001329 Эрхийн төрөл: эзэмших

Регистрийн дугаар: 3435474 Хуулийн этгээдийн нэр: Очир мандал хайрхан ХХК

ХАЯГ: Аймаг/Хот: Дундговь Сум/Дүүрэг: Гурвансайхан Баг/Хороо: 2-р баг, Дэрсэнэ-Ус Кадастрын муж: 0060  
ШИНЭ: Гудамж: Морьт уул Тоот: ХУУЧИН: Гудамж Тоот:



Орчны тойм



Координатын систем:

WGS84/UTM 48N

EPSG: 32648

Нэгж талбар:

Масштаб = 1: 108336

№	X	Y	Урт
1	650264.85	5026045.84	2837.01
2	653105.53	5026114.22	1331.82
3	653073.23	5027443.34	1032.71
4	652039.19	5027418.29	194.57
5	651857.22	5027348.75	85.12
6	651801.28	5027412.86	1566.11
7	650233.15	5027375.27	1332.13

Барилга

№	X	Y	Урт	Дугаар	Талбай
---	---	---	-----	--------	--------

Талбайн хэмжээ: 3769887 квадрат метр



Энэхүү кадастрын зураг нь газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээ болон гэрээний хамт хүчин төгөлдөр болно.

Зургийн масштаб = 1:17573 (1 сантиметрт 175.73 метр багтана)

Хэвлэсэн огноо: 2024-01-16

www.egazar.gov.mn

**Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information**

Журналын/Journal No: 13367139

Системийн огноо/System Date: 2024.02.29 12:07:09

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	5,944,366.00 MNT	1.00
/ Таван сая есөн зуун дөчин дөрвөн мянга гурван зуун жаран зургаан төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5176120446	МТА.ТАТВАР	5,944,366.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

1240108956526; 3435474; 88000012

**Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers**

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

\_\_\_\_\_ Он/Year (YYYY) \_\_\_\_\_ Cap/Month (MM) \_\_\_\_\_ Өдөр/Day (DD)

**Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information**

Журналын/Journal No: 30090303

Системийн огноо/System Date: 2024.04.22 15:35:00

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	5,944,366.00 MNT	1.00
/ Таван сая есөн зуун дөчин дөрвөн мянга гурван зуун жаран зургаан төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5176120446	МТА.ТАТВАР	5,944,366.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

1240108956591; 3435474; 88000012

**Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers**

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

\_\_\_\_\_ Он/Year (YYYY) \_\_\_\_\_ Cap/Month (MM) \_\_\_\_\_ Өдөр/Day (DD)



Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 20194903

Системийн огноо/System Date: 2024.08.06 13:55:01

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	5,944,366.00 MNT	1.00
/ Таван сая есөн зуун дөчин дөрвөн мянга гурван зуун жаран зургаан төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5176120446	МТА.ТАТВАР	5,944,366.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

1240108957961; 3435474; 88000012

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

\_\_\_\_\_ Он/Year (YYYY) \_\_\_\_\_ Cap/Month (MM) \_\_\_\_\_ Өдөр/Day (DD)

### Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 37809814

Системийн огноо/System Date: 2024.10.22 16:42:02

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	5,944,366.00 MNT	1.00
/ Таван сая есөн зуун дөчин дөрвөн мянга гурван зуун жаран зургаан төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5176120446	МТА.ТАТВАР	5,944,366.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

1240108959090; 3435474; 88000012

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

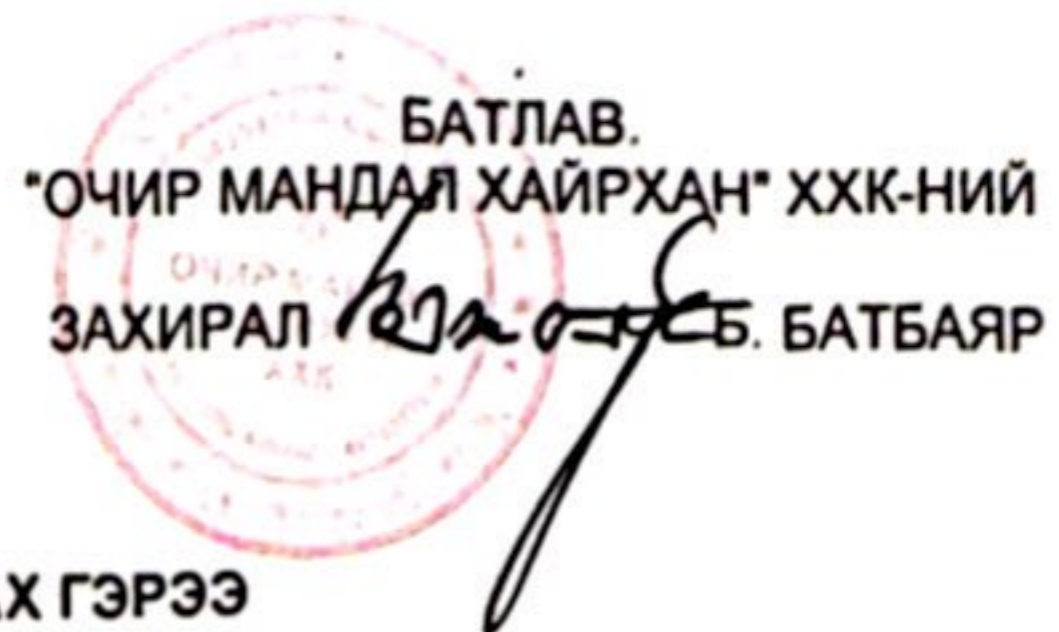
Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

\_\_\_\_\_ Он/Year (YYYY) \_\_\_\_\_ Cap/Month (MM) \_\_\_\_\_ Өдөр/Day (DD)



УС АШИГЛУУЛАХ ГЭРЭЭ

2024.06.12

Дугаар 03

Суугаант

**Нэг. Ерөнхий зүйл**

Усны тухай хуулийн 28.4, 28.6, 28.7, 29.1-д заасны дагуу Дундговь аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2024 оны 05 сарын 20 –ний 13 тоот ус ашиглуулах дүгнэлт үндэслэн:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж Дундговь аймгийн Гувансайхан сумын ЗДТГ-ын БОХУ-ын байцаагч Гансүх овогтой Алтангэрэл

Ус ашиглагчийг төлөөлж "Очир мандал хайрхан" ХХК УБ хот, Сүхбаатар дүүрэг, 3 дугаар хороо, "Саруул" төв 2 давхар 209 тоот 0811001097 тоот улсын бүртгэл, 3435474 тоот регистрийн дугаартай "Очир мандал хайрхан" ХХК-ны Уурхайн дарга Э.Мөнх-Эрдэнэ нар ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаатайгаар байгуулав.

**Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл**

Ус ашиглах зориулалт: MV-022163A тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй тус ААН нь хайлуур жонш олборлох, зам усалгаа зорилгоор

Ашиглах усны хэмжээ:

- 2.1. Нийт ашиглах усны хэмжээ 8051,2 м<sup>3</sup>/жил
- 2.2. Үйлдвэрлэлд 7600 м<sup>3</sup>/жил
- 2.3. Усны чанар, найрлага: Улсын байцаагчийн дүгнэлтээр " ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавигдах хяналт MNS: 0900-2005 ундны усны стандартыг хангадаггүй эрдэсжилт хатуулаг иртэй тул унд ахуйд цэвэршүүлж зөөлрүүлэх тоног төхөөрөмж суурилуулж хэрэглэх шаардлагатай.

2.4 Усны эх үүсвэрийн байршил: Усан хангамжийн 1 эх үүсвэртэй. Усны эх үүсвэрүүд нь Гурвансайхан сумаас 21 км, уурхайн талбайгаас 1-2 км, зайд байралдаг.

2.5 Барилга байгууламж: байхгүй.

Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк: 80QYD2-65/12 маркийн насос -той

2.6 Хүчин чадал: Уурхайн үйл ажиллагааг усаар хангах

Солбицол: худаг х-106 32 26,9 у- 44 39 2,23 ундарга – 0,8 л/с

Тоолуурын тоо: байхгүй

Суурилуулсан байгууллага, огноо: Дундговь –Ус, огноо: 2023

Баталгаажуулсан байгууллага, огноо: 2023

Тоолуурын заалт: 2024 оны ..... сарын ..... -ны өдрийн заалт

оны сарын -ны өдрийн заалт

Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ:

Унд ахуй, м<sup>3</sup>/жил – 144 м<sup>3</sup>

Хүдэр баяжуулах - 0 м<sup>3</sup>

Шавхан зайлуулах - 0 м<sup>3</sup>

Зам талбайн тоосжилт дарахад - 7600 м<sup>3</sup>

Ногоон байгууламжийн усалгаанд – 307,2 м<sup>3</sup>

Нийт уурхайн үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд ашиглах 8051,2 м<sup>3</sup> газрын доорхи усны төлбөр 1428732,8 /Нэг сая дөрвөн зуун хорин найман мянга долоон зуун гучин хоёр мянга хоёр/-н төгрөгийг Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын төрийн сан банкны 100080000944 тоот дансанд төвлөрүүлэх нь зүйтэй.

**Гурав. Талуудын эрх, үүрэг**

Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4, 26.1, 30.1, 30.2, 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

3.1. Ус ашиглагч нь дараах үүрэгтэй

3.2. Усны тухай хуулийн 30.1.1 дэх заалтын дагуу ус ашиглах зөвшөөрөл, гэрээнд заасан хэмжээнээс хэтрүүлэн хэрэглэхгүй байх.

3.3. Ажилчдын ундны усыг эрүүл ахуйн шаардлага, усны чанар стандарт хангасан усаар хангах.

3.4. Усны эх үүсвэрүүдэд хяналтын цооногыг байгуулж ажиллах / төхөөрөмжөөр тоноглох /

3.5. Усны тоолууруудад хог шүүгч суурилуулан тавилтын лац тавиулах.

3.6. Төлбөр тооцоог сар бүр хугацаанд нь төлж байрагдуулах

Жич: ус ашигласны төлбөрийг усны эх үүсвэрт байрлуулсан тоолууруудын заалтаар төлөх бөгөөд Гурвансайхан сумын татварын байцаагч, БОХУБайцаагч нарыг байлцуулан усны тоолуурын заалтыг сар бүрийн 25-30 –ны дотор авч дараа сарын 10-ны дотор төлнө. 12-р сарын усны төлбөрийг 12 сарын 25-ны дотор төлж тухайн оны ус ашиглалтын талйланг гаргах.

#### **Дөрөв. Бусад**

4.1. Гэрээ нь талуудын гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт, хаягдал ус зайлуулах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Гэрээний биелэлтийг жил бүр дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

4.4. Талуудын тохиролцсоноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.

4.5.1. ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн

4.5.2. аль нэг тал татан буугдсан бол

4.6. талуудын хооронд ууссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл хобогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

#### **ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:**

**БАТЛАВ.**

Гурвансайхан сумын Байгаль  
орчны хяналтын

Улсын байцаагч

Утас: 99977590



Г. Алтангэрэл

**БАТЛАВ.**

"ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН" ХХК-ийн

Уурхайн  
дарга

Э. МӨНХ-ЭРДЭНЭ

Утас: 86612288



**ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР  
2024 ОНЫ УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ**

2024 оны 05 сарын 20-ны өдөр

Дугаар № 13

Мандалговь хот

**1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, хаяг, утас факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар, цахим хаяг:**

"Очир мандал хайрхан" ХХК – УБ хот, Сүхбаатар дүүрэг, 3-р хороо, Саруул төв 209 тоот, улсын бүртгэлийн 0811001097, регистрийн №3435474, Захирал Б.Батбаяр, утас-99109062, факс-

**2. Төслийн байршил, харъяалагдах сав газар:** "Морьт уул" хайлуур жоншны орд нь Дундговь аймгийн Гурвасайхан сумын 2-р баг, сумын төвөөс баруун урагш 20 км-т оршино. Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газарт хамаарна.

**3. Төсөл хэрэгжүүлэгч:** "Очир мандал хайрхан" ХХК

**4. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар болон талбайн координат /X,Y/:** № MV-022163A

Нийт талбай – 377,01 га

X	Y
106°56'20.51"	45°23'1.58"
106°56'23.01"	45°22'59.46"
106°56'31.45"	45°23'1.57"
106°57'1.19"	45°23'1.57"
106°57'1.19"	45°22'18.5"
106°55'8.4"	45°22'18.5"
106°55'8.4"	45°23'1.58"

**5. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр төрөл зориулалт:**

"Очир мандал хайрхан" ХХК нь ил уурхайн аргаар жонш олборлоно.

**6. Үйлдвэрийн техник, технологи /ажиллах горим, хүчин чадал/:**

Тус компани нь 2024 оны 04 сарын 1-ээс 2024 оны 12 сарын 01-ыг хүртэл цэвэр ажиллах хоног нь 240, 20 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажиллана. Хөрс хуулалт болон олборлолтын ажилд автосамосвал, өрмийн машин, утгуурт ачигч, бульдозер, Хьюндай 290LC-7 эксковатор мөн байршил тогтоох GPS болон бусад дагалдах тоног төхөөрөмж ашиглана.

/2024 оны уулын ажлын төлөвлөгөө, БОМТ/

**7. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүний хэмжээ:**

2024 оны уулын ажлын төлөвлөгөө, ТЭЗҮ, БОМТ-нд тусгагдсаны дагуу 2024 онд 24,32 мянган тн хүдэр олборлоно.

**8. Усны эх үүсвэр, нөөц, хоногт ашиглах хэмжээ:**

Тус уурхайн үйлдвэрлэлийн технологид ус ашиглахгүй, ажиллагсдын унд ахуйн хэрэглээний болон зам талбайн тоосжилт дарах усаа өөрийн эзэмшлийн талбайд гаргасан гүн өрмийн худгаас /106°32'26.924" 44°39'2.23"/ ашиглана. Газрын доорх ус зам талбайн тоосжилт дарах, ногоон байгууламжийн усалгаанд 30,8 м³/хоног. Худгийн гүн-104 м, түвшин – 23,8 м, ундарга – 0,8 л/с

**9. Усны барилга байгууламжууд /нэр, хүчин чадал, хэмжээ, хийц, дамжуулах шугам сүлжээний урт, диаметр/:**

Тус гүн өрмийн худаг нь сендвичэн байшинтай. Ус дамжуулах хоолойн диаметр 32 мм, 5 м урт.

**10. Худаг, өргөлтийн станцууд, усны тоолуур /насосны хүчин чадал, марк/:**

80QYD2-65/12 маркийн насос суурилуулсан, тоолуургүй.

**11. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, нөхцөл:**

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг 2023 онд "Ногоон эко мандала" ХХК гүйцэтгэсэн.

**12. Онцгой нөхцөл:** Булаг шандны эхийг цэвэрлэж, урсцыг нэмэгдүүлэх.

**13. Холбогдох хууль, дүрэм, журам, норм, стандартын дагуу усны зарцуулалтыг тооцох:** Байгаль орчин, ногоон хөгжил аялал жуулчлалын сайдын 2015 оны А/301 дугаар тушаалаар:

$30\text{л/хон} \times 20 \text{ хүн} \times 240 \text{ хон} = 144 \text{ м}^3$  ажиллах нийт хугацаанд-унд ахуйн усны хэрэгцээ  
 $2000 \text{ м} \times 10 \text{ м} \times 2\text{л/м}^2 \times 1\text{удаа/хон} \times 190 \text{ хон/1000} = 7600 \text{ м}^3$  зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах ус

$160\text{ш} \times 40\text{л} \times 48 \text{ удаа/1000} = 307,2 \text{ м}^3$  ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах ус

Нийт ашиглах усны хэмжээ:  $144 \text{ м}^3 + 7600 \text{ м}^3 + 307,2 \text{ м}^3 = 8051,2 \text{ м}^3$  ажиллах нийт хугацаанд

**14. Холбогдох хууль, тогтоол шийдвэрийн дагуу оногдуулах усны нөөцийн төлбөрийг урьдчилсан байдлаар тооцоход:**

"Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай" хуулийн 20.1.1-д заасны дагуу ажиллагсдын унд- ахуйд ашиглах  $144 \text{ м}^3$  усыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

Уурхайн зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах  $7600 \text{ м}^3$ , Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах  $307,2 \text{ м}^3$  усыг газрын доорх усны төлбөрийн хэмжээг "Усны экологи, эдийн засгийн үнэлгээг шинэчлэн батлах тухай" Засгийн газрын 2011 оны 302 дугаар тогтоолоор Умард говийн гүвээт халхын дундад говийн сав газарт тогтоосон газрын доорхи усны экологи эдийн засгийн суурь үнэлгээ, Засгийн газрын 2013 оны 327 дугаар тогтоолоор тогтоосон ашиглалтын зориулалтыг тооцох итгэлцүүр, Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын 1-р хавсралтын 7а- д заасан усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээг үндэслэн тогтоож,

Монгол улсын Засгийн газрын 2013 оны 326, 327 дугаар тогтоолыг үндэслэн ус ашигласны төлбөрийг тооцвол:

- "Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газар"-т газрын доорх ус ашигласан нөхцөлд тооцох экологи-эдийн засгийн суурь үнэлгээ  $3700 \text{ төг/м}^3$  байна.
- 20 хувь -Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын дагуу батлагдсан усны нөөц ашигласны төлбөрийн 7а-д заасан хувь хэмжээ.
- 0.2- ашиглах усны ашиглалтын зориулалтын итгэлцүүр
- $7600 \text{ м}^3$  жилд – зам талбайн тоосжилт дарах

$7600 \text{ м}^3 \times 185 = 1406000 \text{ төг}$  /Нэг сая дөрвөн зуун зургаан мянган төгрөг/

Монгол улсын Засгийн газрын 2013 оны 326, 327 дугаар тогтоолыг үндэслэн ус ашигласны төлбөрийг тооцвол:

- "Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газар"-т газрын доорх ус ашигласан нөхцөлд тооцох экологи-эдийн засгийн суурь үнэлгээ  $3700 \text{ төг/м}^3$  байна.
- 10 хувь -Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын дагуу батлагдсан усны нөөц ашигласны төлбөрийн 10-д заасан хувь хэмжээ.
- 0.2- ашиглах усны ашиглалтын зориулалтын итгэлцүүр
- $307,2 \text{ м}^3$  жилд – ногоон байгууламжийн усалгаа

$307,2 \text{ м}^3 \times 74 \text{ төг} = 22732,8$  /Хорин хоёр мянга долоон зуун гучин хоёр мянган төгрөг/

Нийт  $1428732,8$  /Нэг сая дөрвөн зуун хорин найман мянга долоон зуун гучин хоёр төгрөг/-ний усны төлбөрийг Дундговь аймгийн төрийн сан банкны 100080000944 тоот дансанд төвлөрүүлнэ.

**15. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх, эргүүлж ашиглах даалгавар:**

Уурхайн ухлагаас шүүрлийн ус гарсан нөхцөлд зам талбай, ногоон байгууламжийн

усалгаанд эргүүлэн ашиглах.

**18. Тавих шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөгөө:**

- Ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн Гурвансайхан сумын Засаг даргын захирамжаар ус ашиглах зөвшөөрөл авч гэрээ байгуулах /Усны тухай" хуулийн 28.6-р зүйл/
- Тоолууржуулан баталгаажсан тоолуурын заалтаар усны нөөц ашигласны төлбөрийг тооцож байх /Усны тухай хуулийн 30.1.4-д усны эх үүсвэрийг /БОНХС-ын 2013 оны А-156 тоот тушаалаар батлагдсан "Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам"/
- Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг 50 хүртэл хувиар өсгөн тооцож төлөхөөр заасныг анхаарч ажиллах /Усны тухай хуулийн 31.2-р зүйл/
- "Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм"-ийг мөрдөн ажиллах /Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайд, Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2015 оны А-230/127 хамтарсан тушаал/
- Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргах үйлчилгээний хөлс болох 50 000 төгрөгийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын Төрийн сан банкны 100080013001 дансанд тушаах /Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 10 дугаар сарын 02-ны өдрийн А-376 тоот тушаал/
- Зөвлөмжид заасан ажлын тайлан, Ус ашиглалтын мэдээ тайланг 11-р сарын 01-нд багтаан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт ирүүлэх.

ХЯНАСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ  
ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН ДАРГА  Н.ГАНТУЛГА



БОЛОВСРУУЛСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН  
ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН  Б.ЦЭРЭНСУГИР



## Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 22535946

Системийн огноо/System Date: 2024.11.04 13:52:45

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	1,428,732.80 MNT	1.00
/ Нэг сая дөрвөн зуун хорин найман мянга долоон зуун гучин хоёр төгрөг Наян мөнгө /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5176120446	МТА.ТАТВАР	1,428,732.80 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

2241100260114; 3435474; 88000012

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

\_\_\_\_\_ Он/Year (YYYY) \_\_\_\_\_ Cap/Month (MM) \_\_\_\_\_ Өдөр/Day (DD)

БАТЛАВ  
ГУРВАНСАЙХАН СУМЫН ЗАСАГ  
ДАРГА Э.АДЪЯАБААТАР

БАТЛАВ  
"ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН" ХХК  
ЗАХИРАЛ Б. Батбаяр

### ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2024оны ..... сарын.....өдөр

Суугаант

№ 03

#### Нэг. Ерөнхий зүйл

- 1.1. Энэхүү гэрээний гол зорилго нь Гурвансайхан сумын нутаг дэвсгэр дэхь ААНБ, Айл өрхийн хог хаягдлыг тээвэрлэх, үүнтэй холбогдон гарсан төлбөр тооцооны харилцааг зохицуулахад оршино.
- 1.2. Нэг талаас Багийн Засаг дарга Н.Дулам ,Нөгөө талаас 3435474 тоот регистрийн дугаартай "Очир мандал хайрхан" ХХК –ийн Гүйцэтгэх захирал Н.Намсрайдорж нар хог хаягдлыг ил задгай хаяхгүй байх, Б тал нь гаргасан хог хаягдлыг сумын төвийн төвлөрсөн хогийн цэгт хог хаягдлыг зөөвөрлөхөөр харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.
- 1.3. Энэхүү гэрээг 2024 оны 01 сарын 01–ний өдрөөс 2024 оны 12 сарын 31-ны өдөр хүртэл хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.
- 1.4. Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2019 оны 11 сарын 15-ны өдрийн 36 дугаар тогтоолоор баталсан үнийн тарифыг дагаж мөрдөнө.
- 1.5. Гэрээний хугацаа дуусахаас нэг сарын өмнө талууд гэрээ цуцлах санал гаргаагүй бол гэрээг дахин 1 жилээр сунгасанд тооцно.

#### Хоёр. А талын эрх үүрэг

- 2.1 Гүйцэтгэгч нь төлбөрийг захиалагчаас нэхэмжлэхийг заасан хугацаанд төлөхийг шаардах эрхтэй.
- 2.2 Захиалагч тогтоосон хугацаанд төлбөрөө барагдуулагүй тохиолдолд хог хаягдлыг тухай хуулиар арга хэмжээ авч ажиллах эрхтэй.
- 2.3 Барилгын болон уурын зуухны үнс, нүүрсний хог хаягдлыг тусгай үнэ тарифаар тооцно.

#### 3 Гурав. Б талын эрх үүрэг

- 3.1 Захиалагч нь гарсан хог хаягдлыг зориулалтын бус газарт ил задгай хаяхыг хориглоно.
- 3.2 Захиалагч нь гарсан хог хаягдлыг зориулалтын уутанд хийж хогийн цэг, бункерт түр хадгалах үүрэгтэй.
- 3.3 Захиалагч нь гарсан хог хаягдлын төлбөрөө тогтоосон тарифын дагуу цаг хугацаанд төлж байх үүрэгтэй.
- 3.4 Тухайн ААН, байгууллага өөрийн талбай /хашаа/-аас гадагш 50 метр зай дахь талбайн цэвэрлэгээг хариуцах үүрэгтэй. Цас орж, мөс тогтсон бусад

байдлаар бохирдсон тохиолдолд тухайн талбайн цэвэрлэгээг тогтмол хийж ойр орчмын цэвэр байдлыг ханган ажиллах үүрэгтэй.

3.5 Хог агуулах зориулалтын савыг өөрийн хөрөнгөөр шийдвэрлэх бөгөөд хог ачихад саад учруулахгүй газар байрлуулж машин чөлөөтэй орж гарах нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Хот тохижуулах газраас гаргасан загвар, хэмжээний дагуу хог агуулах савыг хийх.

3.6 Захиалагч нь хийсэх болон бусад хог хаягдлыг заавал уутанд хийж байх.

3.7 Захиалагч нь гарсан хог хаягдлыг заасан хуваарийн дагуу тогтсон хугацаанд ачиж тээвэрлэх үүрэгтэй.

#### **Дөрөв. Төлбөр тооцоо, үнэлгээ**

4.1. Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2019 оны 11 сарын 15-ны өдрийн 36 дугаар тогтоолоор баталсан үнийн тарифыг дагаж мөрдөнө.

4.2. Захиалагч нь хог хаягдал гаргасаны төлбөр хураамжийг 1 сард 300.000 төлбөрийн дүнг /Гурван зуу /-н мянган төгрөг "Очир мандал хайрхан" ХХК-ийн

Нийт төлбөр: 3.600,000 төгрөг /гурван сая зургаан зуун мянга/-н төгрөг 1 сарын төлбөр 300.000 төгрөгөөр

тооцон сар бүрийн 25-ны дотор Гурвансайхан сумын татварын орлогын 100080700947 дансанд шилжүүлнэ.

4.3. Захиалагч нь төлбөр тооцоог улирал, хагас жил, жилээр нь төлж болно.

4.4. Хог хаягдлын хураамжийг хугацаа хожимдулсан тохиолдолд хоног тутамд 0,5%-ийн алданги нэмж төлнө.

#### **Тав. Хамтран хүлээх хариуцлага**

5.1. Талууд энэхүү гэрээ зөрчигдөөгүй тохиолдолд дангаараа гэрээг цуцлах эрхгүй.

5.2. Талууд аливаа маргаан, үл ойлголцлыг харилцан тохиролцож шийдвэрлэх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд хуулийн байгууллагад хандаж шийдвэрлүүлнэ.

#### **Зургаа. Бусад**

6.1. Энэхүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга дарснаар хүчин төгөлдөр болно.

6.2. Гэрээнд тусгагдаагүй боловч нэмж оруулах, гэрээнд өөрчлөлт хийх шаардлагатай тохиолдолд талууд харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

#### **Долоо. Нэмэлт өөрчлөлт**

20... оны ... сарын ....-ний өдөр талууд харилцан тохиролцож энэхүү гэрээнд дараах нэмэлт өөрчлөлтийг оруулав.

.....  
.....  
.....  
**Найм. Гэрээний сунгалт**

8.1. Гэрээний хугацаа дуусаж, талууд гэрээг цуцлах талаар албан бичгээр санал гаргаагүй бол гэрээг анх байгуулагдсан хугацаагаар сунгагдсанд тооцно.

8.2. Энэхүү гэрээг 20... оны .... сарын .... өдрөөс 20... оны .... сарын .... өдөр хүртэл талууд харилцан тохиролцож сунгалт хийсэн болно.

Гэрээ сунгасан: \_\_\_\_\_

Гэрээ сунгасан: \_\_\_\_\_

сунгав

Гэрээ байгуулсан:

Гүйцэтгэгчийг төлөөлж:  
Багийн Засаг  
Дарга: *Л.Н. Дулам* /Н. Дулам/

Утас: 86955800

Захиалагчийг төлөөлж:  
"Очир мандал хайрхан" ХХК Уурхайн  
дарга *Э.Мөнх-Эрдэнэ* /Э.Мөнх-Эрдэнэ/

Утас: 86612288

### Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 22602480

Системийн огноо/System Date: 2024.11.04 13:53:41

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	3,600,000.00 MNT	1.00
/ Гурван сая зургаан зуун мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	5176120446	МТА.ТАТВАР	3,600,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

2241100258878; 3435474; 88000012

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

\_\_\_\_\_ Он/Year (YYYY) \_\_\_\_\_ Cap/Month (MM) \_\_\_\_\_ Өдөр/Day (DD)

БАТЛАВ.  
ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН  
ЗАХИРАЛ Б. БАТБАЯР

Мандалговь хот

БАТЛАВ.  
ХАМГААЛАЛТЫН ЗАХИРГААНЫ  
ДАРГА Р. БАТТҮВШИН

ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭ

2024.11.12

Нэг талаас Их газрын чулууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааг төлөөлж мэргэжилтэн Ц.Лхамноржин /цаашид захиалагч тал гэх/ Нөгөө талаас РД: 3435474-тай "Очир мандал хайрхан" ХХК-ийн захирал Б.Батбаяр /цаашид гүйцэтгэгч тал гэх бид дараах нөхцөлөөр энэхүү гэрээг байгуулав бид дараах нөхцөлөөр энэхүү гэрээг байгуулав.

### НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1 Энэхүү гэрээний зорилго нь "Очир мандал хайрхан" ХХК-ийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Их газрын чулууны БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаанд өвс нийлүүлэх харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Талууд хамтран ажиллахдаа хууль ёсны ашиг сонирхолыг хүндэтгэн гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлж, үйл ажиллагаандаа хууль дээдлэх зарчмыг баримтлан ажиллана.

1.3. Захиалагч талаас дараах ажлыг гүйцэтгүүлнэ.

1.3.1. Уулын туруутан амьтдад зориулсан нарийн ногоон өвс нийлүүлэх.

### ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ХУГАЦАА

2.1 Энэхүү гэрээг 2024 оны 11 дүгээр сарын 12 өдрөөс эхлэн 2024 оны 12 дугаар сарын 15 -ны өдөр хүртэл байгуулав.

### ГУРАВ. САНХҮҮЖИЛТ

3.1. 3,000,000 /гурван сая/ төгрөг.

### ДӨРӨВ. ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ЭРХ ҮҮРЭГ

4.1. Захиалагч тал гүйцэтгэгч талд тухайн ажлын тайланг хүргүүлж, чанар сайтай бүтээгдэхүүн авах үүрэгтэй.

4.2. Гүйцэтгэгч тал нийлүүлж буй өвсийг Дундговь аймгийн Сайнцагаан суманд байрлах Их газрын чулууны хамгаалалтын захиргаанд хүлээлгэн өгөх.

4.3 Гүйцэтгэгч тал Шүлхий өвчний голомтод газраас хадсан өвс нийлүүлэхгүй.

## ТАВ. ХАРИУЦЛАГА

5.1. Энэхүү гэрээг зөрчсөн иргэн, хуулийн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

5.2. Захиалагч талаас энэхүү гэрээний хэрэгжилтэнд хуульд заасан эрх үүргийн дагуу хяналт тавьж ажиллана.

## ЗУРГАА. БУСАД ЗААЛТ

6.1. Талууд үйл ажиллагаандаа Монгол улсын иргэний хууль, бусад хууль тогтоомжийг удирдлага болгоно.

6.2. Талуудын хооронд маргаан үүссэн тохиолдолд талууд харилцан зөвшилцөх замаар шийдвэрлэх бөгөөд зөвшилцөөнд хүрч чадаагүй тохиолдолд шүүхээр шийдвэрлүүлэх эрх нээлттэй.

## ДОЛОО. ГЭРЭЭ ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БАЙХ

7.1. Талууд гэрээнд гарын үсэг зурсан үеэс гэрээ хүчин төгөлдөр болно.

7.2. Гэрээг хуульд зааснаас бусад тохиолдолд талууд харилцан тохиролцооны үндсэн дээр хугацаанаас өмнө гэрээг дуусгавар болгож болно.

7.3. Талууд тохиролцвол гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно.

## ЗАХИАЛАГЧ ТАЛ


Их газрын чулууны БЦГХЗ-ны  
мэргэжилтэн

 Ц.Лхамноржин

Утас: 99366736

## ГҮЙЦЭТГЭГЧ ТАЛ

Очир мандал хайрхан ХХК  
Уурхайн дарга

  
..... Э.Мөнх- Эрдэнэ

Утас: 86612288

### Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 000935792592

Системийн огноо/System Date: 2024.11.18 12:30:59

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	3,000,000.00 MNT	1.00
/ Гурван сая төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	90	Төрийн Сан		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	100080013404	Ду.Их газрын чулууны БЦГЗ н.с	3,000,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

ЕВ-Дүйцүүлэн хамгааллын ажил 3435474

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

\_\_\_\_\_ Он/Year (YYYY) \_\_\_\_\_ Сар/Month (MM) \_\_\_\_\_ Өдөр/Day (DD)



## Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 6499898

Системийн огноо/System Date: 2024.06.08 10:44:52

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	3,720,000.00 MNT	1.00
/ Гурван сая долоон зуун хорин мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	5720434375	ИШНООВ АМАРЖАРГАЛ	3,720,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

ЕВ-Мод тарив

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

\_\_\_\_\_ Он/Year (YYYY) \_\_\_\_\_ Cap/Month (MM) \_\_\_\_\_ Өдөр/Day (DD)



"GREEN LAB" LLC  
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ



СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2024.08.28

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: "Ногоон Эко Мандала" ХХК

Холбоо барих дугаар: 80108001

Дээж авсан газар: Дундговь аймаг Гурвансайхан сум "Очир Мандал Хайрхан" ХХК  
Хөтхөн

Хөрсний эрүүл ахуй / MNS 6341:2012, MNS 5367:2004, MNS 6341:2012/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Нянгийн тоо		Гэдэсний савханцарын титр (E.Coli)		Анаэробын титр (Cl.perfringens)	
			Шинжилгээний хариу	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг	
1	24/7135	Дээж-1	1.9*10 <sup>4</sup>	1.0	Цэвэр	0.1<	Цэвэр	

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувилан олшруулахыг хориглоно.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:



Л. Гэрэлтуяа/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /



“GREEN LAB” LLC  
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ



СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2024.08.28-09.20

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Ногоон Эко Мандала” ХХК

Холбоо барих дугаар: 80108001

Дээж авсан газар: Дундговь аймаг Гурвансайхан сум “Очир Мандал Хайрхан” ХХК Шимт хөрс

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн /MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	pH	Давс, %	ЦДЧ	CaCO <sub>3</sub> %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
									Ca	Mg	P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	K <sub>2</sub> O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	24/7132	Дээж-1	0-20	8.33	0.03	0.051	0.99	0.91	7.9	3.6	1.7	20

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				1.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	24/7132	Дээж-1	0-20	22.8	34.9	26.8	5.1	7.4	2.9	15.4

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувилан олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч

/С. Мягмардаш/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /



“GREEN LAB” LLC  
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ



СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2024.08.28-09.20

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Ногоон Эко Мандала” ХХК

Холбоо барих дугаар: 80108001

Дээж авсан газар: Дундговь аймаг Гурвансайхан сум “Очир Мандал Хайрхан” ХХК Хотхон

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	СаСО з%	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
									Ca	Mg	P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	K <sub>2</sub> O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	24/7133	Дээж-1	0-20	8.35	0.06	0.126	0.00	0.75	8.5	1.7	0.7	25

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				1.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	24/7133	Дээж-1	0-20	17.2	48.1	19.1	4.3	6.7	4.6	15.6

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувилан олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭГ ЭСЭН:

Шинжээч:

/С. Мягмардаш/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /



**"GREEN LAB" LLC**  
**ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ**



**СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС**

Дээж ирсэн огноо: 2024.08.28-09.20

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: "Ногоон Эко Мандала" ХХК

Холбоо барих дугаар: 80108001

Дээж авсан газар: Дундговь аймаг Гурвансайхан сум "Очир Мандал Хайрхан" ХХК  
Засварын талбай

**Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/**

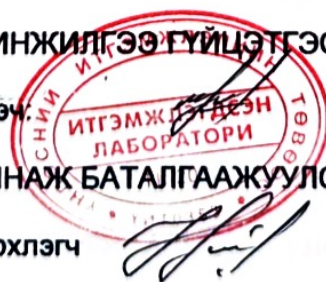
№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	24/7134	Дээж-1	0-20	-	25.6	15.4	32.6	52.8	20.4
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиан олшруулахыг хориглоно

2	Хөрсний үлэмж	MNS 4424 2005	300	98.4
3	Галчирхайн үлэмж	MNS 6631 2020	-	234.8
4	Гарын үлэмж	MNS 1835 2020	5-10	1.0
5	Талбайн дундаж	MNS 1502 2019 1009	1.0	0.860
6	Хүнд үлэмж	MNS 4423 1987	1000	374.0
7	Хөрсний үлэмж	MNS 4431 2005	1.0	0.05
8	Хөрсний үлэмж	MNS 1502 2019 2001	50.0	5.00
9	Хөрсний үлэмж	MNS 4431 2005	0.3	0.013
10	Хөрсний үлэмж	MNS 4431 2005	1.5	0.26

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:



/С. Мягмардаш/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

**СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС**

Дээж ирсэн огноо: 2024.08.28-09.20

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Ногоон Эко Мандала” ХХК

Холбоо барих дугаар: 80108001

Дээж авсан газар: Дундговь аймаг Гурвансайхан сум “Очир Мандал Хайрхан” ХХК  
Худагын ус

Лабораторийн дугаар: 24/7136

**Усны химийн шинжилгээний үзүүлэлт**

№	Сорилтын үзүүлэлтүүд, хэмжих нэгж	Сорилтын аргын тэмдэглэгээ	Шаардлага MNS 0900:2018	Сорилтын дүн
				1
1	pH	MNS ISO 10523:2001	6.5-8.5	8.44
2	Ерөнхий хатуулаг, мг-экв/л	MNS ISO 6059:2005	7.0	3.1
3	Кальци, мг/л	MNS 1097:1970	100.0	34.1
4	Магни, мг/л	MNS 1097:1970	30.0	17.0
5	Хлорид, мг/л	MNS 4424:2005	350	99.4
6	Гидрокарбонат, мг/л	MNS 6831:2020	-	234.9
7	Перманганатын исэлдэх чанар, мгО/л	MNS 6833:2020	5-15	1.6
8	Цахилгаан дамжуулах чанар, $\mu\text{S/cm}$	MNS ISO 4889:1999	1.0	0.860
9	Хуурай үлдэгдэл, мг/л	MNS 4423:1997	1000	614.0
10	Нитрит, мг/л	MNS 4431: 2005	1.0	0.05
11	Нитрат, мг/л	MNS ISO 7890-3:2001	50.0	5.00
12	Төмөр, мг/л	MNS 4430: 2005	0.3	0.013
13	Аммони, мг/л	MNS 4428:1997	1.5	0.05

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиран олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:  / Д.Пагмасүрэн /

ХЯНАЖ, БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг / M.Sc /